

**Kúria
ítélete**

Az ügy száma: Bfv.III.420/2019/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Székely Ákos, a tanács elnöke
Dr. Sebe Mária, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest,
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2019. július 5.
Az ügy tárgya: közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette és más bűncselekmény

Terhelt:

Első fok: Szolnoki Járásbíróság, 11.Bpk.143/2018/3., végzés, tárgyalás
mellőzésével, 2018. április 19. (jogerő:2018. május 17.)

Az indítvány előterjesztője: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség
Az indítvány iránya: a terhelt javára, hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Kúria a Szolnoki Járásbíróság 11.Bpk.143/2018/3. számú végzését a büntetést kiszabó részében megváltoztatja, a halmazati büntetésre, valamint a közérdekű munka kiszabására vonatkozó rendelkezést mellőzi és a terheltet a terhére rótt bűncselekmények miatt 2 (kettő) évre próbára bocsátja.

A terhelt a próbára bocsátás próbaideje alatt pártfogó felügyelet alatt áll.

A próbára bocsátást meg kell szüntetni és büntetést kell kiszabni, ha a próbára bocsátottat a próbára bocsátás előtt elkövetett bűncselekmény miatt a próbára bocsátás alatt elítélik, ha a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt elítélik, vagy ha a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi.

Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Szolnoki Járásbíróság - a tárgyalás mellőzésével - 2018. április 19-én meghozott 11.Bpk.143/2018/3. számú végzésével a terhelttel szemben a 2017. december 1-jén

elkövetett közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette (Btk. 311. §) és testi sértés vétsége [Btk. 164. § (1) bekezdés, (2) bekezdés] miatt halmazati büntetésül 140 óra közérdekű munkát szabott ki azzal, hogy a terhelt közérdekű munkaként fizikai munkát köteles végezni, és ha munkakötelezettségének önként nem tesz eleget, a közérdekű munka, illetve annak hátralévő része helyébe fiatalok fogházában végrehajtandó szabadságvesztés lép.

- [2] A terheltet érintően az elsőfokú végzés - tárgyalás tartása iránti kérelem hiányában - 2018. május 17-én jogerőre emelkedett.
- [3] A terhelt a felülvizsgálattal megtámadott határozatban kiszabott közérdekű munka végrehajtását nem kezdte meg, azt a Kúria 2019. április 17-én hozott Bfv.III.420/2019/4. számú végzésével felfüggesztette.

II.

- [4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség 8.B.155/2019-1. számon a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítva a terhelt javára terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.
- [5] Indokai szerint az elsőfokú bíróság az ügydöntő határozat meghozatalakor tizenhatodik életévét be nem töltött terhelttel szemben - a Btk. 112. § rendelkezésébe ütközően - törvénysértő módon szabott ki közérdekű munka büntetést.
- [6] Tekintettel arra, hogy a tárgyalás mellőzésével hozott végzés nem tartalmazza a bünteteskiszabási körülményeket, a járásbíróság által megvalósított anyagi jogi szabálysértés a felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható. A főügyészség ezért indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja alapján, tanácsulésen helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására.
- [7] A Legfőbb Ügyészség az Fk.Bf.341/2019/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt módosított tartalommal tartotta fenn.
- [8] Rámutatott, hogy a járásbíróság által az ügydöntő határozat meghozatalakor 16. életévét be nem töltött fiatalok terhelttel alkalmazott közérdekű munka büntetés törvénysértő.
- [9] Egyrészt a Btk. 112. §-ába ütközik, miszerint fiatalokkal szemben közérdekű munkát akkor lehet kiszabni, ha az ítélet meghozatalakor a tizenhatodik életévét már betöltötte. Másrészt a terheltnek felrótt bűncselekmények közül a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette [Btk. 311. §, 310. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] egy évtől öt évig, míg a testi sértés vétsége [Btk. 164. § (1)-(2) bekezdés] két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, ekként halmazati büntetés kiszabására egy és hét év közötti büntetési keretben nyílik lehetőség. A Btk. 82. § (2) bekezdés d) pontja értelmében, amennyiben a büntetési tétel legkisebb mértéke egy évi szabadságvesztés - márpedig a fiataloknak felrótt súlyosabb bűncselekmény ilyen - és e mérték a bünteteskiszabás elveire figyelemmel túl szigorú lenne, ehelyett rövidebb tartamú szabadságvesztést lehet kiszabni, vagy a (3) bekezdés szerint szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés, illetve e büntetések egymás mellett is kiszabhatók. Általános jogalkalmazási elv és a Btk. fiatalokra vonatkozó XI. Fejezete sem ír elő eltérő rendelkezést, hogy a törvényi feltételek szempontjából az Általános Részben meghatározott törvényi feltételek szempontjából mindig a Különös Részben előírt büntetési tétel az irányadó. Ez azt jelenti, hogy a Btk. 33. § (4) bekezdése és a 82. §-a a büntetési tételnél enyhébb büntetés alkalmazhatóságát nem a fiatalokkal szemben a cselekmény miatt kiszabható leghosszabb vagy legrövidebb büntetési tartamhoz köti, hanem a Különös Rész törvényi tényállásban megállapított büntetési tételhez igazítja. A fiatalok terhére megállapított

közfeladatot ellátó személy elleni erőszak Különös részi büntetési tétele mellett a szabadságvesztésnél enyhébb büntetési nem kiszabására a Btk. 82. §-a szerinti enyhítő rendelkezések alkalmazásával, a 82. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel a (3) bekezdés alapján nyílik törvényes lehetőség.

- [10] A tárgyalás mellőzésével hozott végzés indokolása - az eljárás jellegéből adódóan - csupán a tényállásból, a végzés meghozatala törvényi előfeltételeinek fennállására utalásból és az alkalmazott jogszabályok megjelöléséből áll, így értelemszerűen nem tartalmazza azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a büntetés kiszabása során figyelembe vett. Az alkalmazott jogszabályok felsorolásából azonban megállapítható, hogy a járásbíróság nem alkalmazta a Btk. 82. §-ának és 112. §-ának rendelkezéseit, és a büntetés enyhítésének - szabadságvesztés helyett közérdekű munka kiszabásának - indokait a határozat más helyen sem rögzíti.
- [11] A kifejtettek alapján a fiatalkorú terhelt ügydöntő határozat meghozatalakor betöltött életkorához igazodó, a Btk. 112. §-ában meghatározott törvényi tilalom ellenére és a büntetőjogi marasztalás alapját képező Különös részi büntetési tétel mellett a közérdekű munka kiszabására a büntetéskiszabás kötelező szabályait megsértve, törvénysértően került sor. Ez az anyagi jogi törvénysértés a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott felülvizsgálati okot valósítja meg.
- [12] A törvénysértő büntetési nem miatt benyújtott felülvizsgálati indítvány a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását célozza, de mivel ezzel a súlyosabb büntetés kiszabásának a lehetősége is megnyílik, valójában a terhelt terhére esőnek minősül. A Be. 652. § (3) bekezdésére figyelemmel azonban a terhelt terhére eső felülvizsgálati indítvány benyújtásának határideje eltelt.
- [13] A törvénysértés a kötelező büntetéskiszabási szabályokat sértő nemű büntetés helyett enyhébb, de a törvényes joghátrány - intézkedés - alkalmazásával a terhelt javára szólnak benyújtott felülvizsgálati indítvánnyal kiküszöbölhető.
- [14] A járásbíróság tárgyalás mellőzésével hozott végzéséből kiolvashatók azok a releváns tárgyi és alanyi körülmények, amelyek az alkalmazandó enyhébb joghátrány ténybeli alapjául szolgálhatnak.
- [15] A Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Kúria a járásbíróság végzését a büntetést kiszabó részében változtassa meg, és a terhelttel szemben alkalmazzon a törvénynek megfelelő joghátrányt. A terheltet a Btk. 116. § (1) és (2) bekezdés alapján bocsássa próbára és állapítsa meg, hogy a próbára bocsátás próbaideje alatt pártfogó felügyelet alatt áll. Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.

III.

- [16] A Kúria a terhelt javára benyújtott felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el.
- [17] A felülvizsgálati indítvány alapos.
- [18] Előrebocsátja a Kúria, hogy az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban korábbi Be.) 423. § (2) bekezdése és a Be. 659. § (2) bekezdése alapján egyaránt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell a felülvizsgálati indítványt elbírálni. Ugyanakkor rögzíthető, hogy - amint az alább, a hivatkozott jogszabályhelyekből következik - úgy a korábbi Be., mint a hatályos Be. szerint egyaránt alapos az indítvány.
- [19] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a 2002. október 10-én született a terhelt a bűncselekményeket 2017. december 1-jén valósította meg; az elkövetéskor a tizenkettedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, ekként a Btk. 105. § (1) bekezdése értelmében fiatalkorú volt. A jogerős végzés a felrött, a Btk. 311.

§-ában meghatározott, egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel, illetve a Btk. 164. § (1) és (2) bekezdése szerinti legfeljebb két évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmények miatt a fiatalkorú terheltet halmazati büntetésül 140 óra közérdekű munka büntetésre ítélte.

- [20] A Be. 648. § a) pontja értelmében a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálatnak van helye.
- [21] A bíróság a büntetést a törvény által előírt büntetési tétel keretei között szabja ki.
- [22] A Btk. XI. Fejezete a fiatalkorúakkal szemben alkalmazható joghátrányokkal kapcsolatban az általánostól eltérő, kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaz. A büntetéskiszabás és a büntetési tétel a Btk. Általános Részében egymástól eltérő anyagi jogi fogalmak; ehhez képest a Btk. 108-109. §-ának szabályai a büntetés kiszabása körébe tartoznak. Ezzel szemben a 33. § (4) bekezdése - fiatalkorú és felnőttkorú elkövető esetén egyezően - a büntetési tétellel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz, amikor előírja, hogy a büntetési tételnél enyhébb büntetés milyen maximális büntetési tétel mellett szabható ki.
- [23] A felülvizsgálati eljárásban annak megállapításánál, hogy a büntetés törvénysértő tartamú-e, kizárólag a bűncselekmény minősítéséhez tartozó büntetési tételnek van jelentősége.
- [24] A Btk. 33. § (4) bekezdése szerint, ha a bűncselekmény büntetési tételének felső határa három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb, akkor szabadságvesztés helyett közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetőleg e büntetések közül több is kiszabható.
- [25] Közérdekű munka tekintetében azonban a Btk. fiatalkorúakra vonatkozó XI. Fejezete az általános szabályokhoz képest eltérő szabályt állapít meg, a Btk. 112. §-a értelmében fiatalkorúval szemben közérdekű munkát csak akkor lehet kiszabni, ha az ítélet meghozatalakor a tizenhatodik életévét betöltötte.
- [26] Ekként a büntetőjogi marasztalás alapját képező bűncselekmények Különös részi büntetési tétele mellett, az ügydöntő határozat meghozatalakor tizenhatodik életévét még be nem töltött terhelttel szemben közérdekű munka kiszabására törvényes lehetőség nem volt. A büntetés végrehajthatósága nem évült el [Bv.tv. 28. § (2) bekezdés].
- [27] A bíróság a büntetéskiszabás kötelező szabályait megsértve, a fiatalkorú életkorát figyelmen kívül hagyva, illetve a büntetési tételkeret alsó határánál enyhítő rendelkezés alkalmazása nélkül törvénysértően szabott ki közérdekű munkát. Ez az anyagi jogi törvénysértés a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott felülvizsgálati ok.
- [28] A jelen esetben a büntető anyagi jog szabályának megsértése a felülvizsgálat során orvosolható.
- [29] Ekként a Kúria a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot megváltoztatta, és a törvénynek megfelelően a terhelttel szemben intézkedésként próbára bocsátást [Btk. 116. § (1) bekezdés] alkalmazott. Ez az enyhébb joghátrány megfelelően szolgálja a fiatalkorú nevelését, valamint azt a célt, hogy a fiatalkorú helyes irányba fejlődjön és a társadalom hasznos tagjává váljon. A terhére rótt bűncselekmények figyelembevételével az intézkedés tartamát a törvényi maximumnak megfelelő két évben határozta meg [Btk. 116. § (2) bekezdés].
- [30] A próbára bocsátás próbaideje alatt a terhelt pártfogó felügyelet alatt áll [Btk. 119. § (1) bekezdés b) pont]. A próbára bocsátást meg kell szüntetni és büntetést kell kiszabni, ha a próbára bocsátottat a próbára bocsátás előtt elkövetett bűncselekmény miatt a próbára bocsátás alatt elítélik, ha a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt elítélik, vagy ha a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi [Btk. 105. § (2) bekezdés, Btk. 66. § (1) bekezdés a)-c) pont]. Ezen eseteken kívül a próbaidő elteltével az elkövető büntethetősége megszűnik [Btk. 66. § (2) bekezdés].

- [31] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti eljárási szabálysértés megvalósulását a Kúria hivatalból akkor is vizsgálja, ha a felülvizsgálati indítványt nem ebből az okból nyújtották be [Be. 659. § (6) bekezdése]. Az ügyben ilyen, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem valósult meg.
- [32] Ezért a változtatást meghaladóan a határozatot hatályában fenntartotta [Be. 662. § (1) bekezdés a) pont].

IV.

- [33] A fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 653. § (1) bekezdése értelmében, figyelemmel a Be. 617. §-ára a Be. 614. § (2) bekezdésén, illetve a 650. § (1) bekezdés b) pontján alapul.

Budapest, 2019. július 5.

Dr. Székely Ákos s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző